

Sveriges geologiska undersökning
att: squ@squ.se

Yttrande

Datum 2025-04-11

Klassificering 1.5.2

Dnr RAÄ-2025-905

Ert datum 2025-02-20

Ert dnr 324-129-2025

Avdelning Kulturmiljöavdelningen

Enhet Landskapsutveckling

Yttrande gällande ansökan om tillstånd enligt lagen om (1966:314) kontinentalsockeln för att utforska havsbotten för vindkraftsparken Vidar inom Sveriges ekonomiska zon i norra Skagerrak

Ärendet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har begärt Riksantikvarieämbetets yttrande om KonTiki Vind AB:s (nedan "bolaget") ansökan enligt 3 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln om tillstånd att utforska havsbotten för den planerade havsbaserade vindkraftsparken Vidar i norra Skagerrack.

Ansökan omfattar projektområdet för vindparken som ligger i norra Skagerrack, ca 25 km väster om Väderöarna. Projektområdet omfattar cirka 200 km² och är beläget inom Sveriges ekonomiska zon och i sin helhet inom angränsande zon. Havsdjupet varierar mellan ca 100–330 meter. Området finns angivet i ansökningens bilaga A.

Ansökan gäller tillstånd att utforska havsbotten för konstruktionsförberedande undersökningar för att i detalj kartlägga havsbotten och dess egenskaper inför anläggandet av det interna kabel- och rörledningsnätet samt energiparken Vidar i övrigt. Ansökan innefattar geofysiska och geotekniska undersökningar, inklusive sondering och bottenprovtagning.

Synpunkter

I miljökonsekvensbeskrivningen (bilaga D), avsnitt 14.7, framgår att bolaget har låtit utföra geofysiska bottenundersökningar inom projektområdet tidigare bland annat för att undersöka förekomsten av eventuella lämningar. En arkeologisk etapp 1 utredning, där resultatet från den geofysiska undersökningen analyseras av en arkeolog, har initierats. Riksantikvarieämbetet noterar att en arkeologisk utredning steg 1 enligt KML, har genomförts (länsstyrelsens dnr 431-1153-2024). Den marinarkeologiska rapporten redogör för en tydlig fartygslämning, två objekt som är troliga fartygslämningar och som kan vara äldre än 1850, samt fem

Riksantikvarieämbetet

Box 1114
621 22 Visby

Tel 08-5191 8000

E-post registrator@raa.se

www.raa.se

Org.nr 202100-1090

Bankgiro 5052-3620

objekt/anomalier av troligt antropogent ursprung, se [Rapport AU1 Vidar LST godkänd 20240718.pdf](#) Ingen av dessa är dock okulärbesiktade eller antikvariskt bedömda.

Riksantikvarieämbetet ska bedöma om valet av verksamhetens lokalisering och utförande har skett genom att ett tillräckligt hänsynstagande har tagits till kulturmiljö enligt 2 kap. 3 och 6 §§ miljöbalken (1998:808). Bolagets förslag till villkor 11 berör marinärkeologi: *Om det finns risk för att marinärkeologiska lämningar skadas vid nedläggningsarbeten eller undersökningar ska verksamhetsutövaren i samråd med Länsstyrelsen i Västra Götalands län låta undersöka dessa innan arbetena påbörjas.*

Bedömning och motivering

Riksantikvarieämbetet instämmer med villkorets innebörd men att villkoret behöver revideras för att säkerställa ett tillräckligt hänsynstagande (2 kap. 3 § miljöbalken) till marinärkeologi. Ansökningen kan tillstyrkas under förutsättning att villkoren ändras och kompletteras enligt följande:

Undersökningarna ska utformas på ett sådant sätt att de kan utgöra underlag för kommande prövning av eventuell kulturmiljöpåverkan. Undersökningarna ska genomföras på ett sådant sätt att kulturmiljöer inte kommer till skada. För att säkerställa detta ska marinärkeologisk expertis anlitas vid utformningen och planeringen av undersökningarna och samrådas med länsstyrelsen.

Marinärkeologisk expertis ska även konsulteras i samband med urvalet av platser där ingrepp i botten sediment ska göras. Tillståndshavaren ska anmäla förslag om skyddsavstånd utifrån inhämtat underlag till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska besluta om lämpligt skyddsavstånd. Analys av relevant undersökningsdata ska ske i samråd med länsstyrelsen samt marinärkeologisk expertis. Berörd länsstyrelse ska kontaktas om tidigare okända forn- eller kulturlämningar påträffas bland annat så att beslut om lämpliga skyddsåtgärder kan fattas.

Genom att expertisen deltar i planeringen, vid utförandet och i efterarbetet höjs kvaliteten på analysarbetet samtidigt som förutsättningarna för största möjliga hänsynstagande till kulturmiljön ökar genom att avstånd till kulturlämningar kan säkerställas. Risken för att påverka eller skada kulturlämningar identifieras därmed i ett tidigt skede. Kunskapskravet innebär även att bedöma de indikationer som inte är tydliga fartygslämningar, då detta kan vara äldre sammanfallna lämningar med högt kulturhistoriskt intresse. Genom att expertisen och

länsstyrelsen deltar i planeringen, minskas risken för kompletteringar senare i processen.

För att klargöra den antikvariska statusen behövs en okulärbesiktning dvs. steg 2 eller ett tydligt åtagande i ansökan och tillhörande villkor att samtliga dessa lämningar kommer att dels undantas från dels verksamhetsområdet som ansökan omfattar, dels möjlig påverkan från verksamheten. Undersökningarna bör därför inkludera dokumentationsmetoder för att göra en sådan analys, t.ex. komplettera med ROV.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Marja-Leena Pilvesmaa efter föredragning av utredaren Petra Stråkendal. Även enhetschefen Monica Juneheim har varit med om den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till: Länsstyrelsen i Västra Götalands län